

Projekta „Zivjērglis” atskaite par 2011.gadu

Aigars Kalvāns

Ligzdošanas teritoriju pārbaude un ligzdošanas sekmes

2011. gadā tika saņemta informācija par deviņām jaunām aizņemtām teritorijām, kuras līdz šim nebija zināmas. Vēl divas ligzdas atrastas rudenī, kurām nevarēja noteikt, vai 2011. gadā tās bija apdzīvotas. No atrastajām teritorijām septiņas bija Kurzemē, pārējās Vidzemē. Kopā pārbaudītas 179 vietas (potenciālās, vēsturiskās un iepriekšējos gados apdzīvotās).

Salīdzinot ligzdošanas sekmes rādītājus piecu gadu periodā, redzams, ka 2011. gadā tie bija augsti, augstāki tie bijuši tikai 2008. gadā (1. tabula). Interesanti, ka ligzdošanas sekmes dažādos Latvijas reģionos bija dažāds, piemēram, Usmas ezera apkārtnē (deviņas teritorijas) izlidojošu mazuļu skaits uz sekmīgu ligzdu bija 1,83 un izlidojošo mazuļu skaits uz aizņemtā teritoriju bija 1,22, savukārt Lubānas ezera apkārtnē (13 teritorijas) šie rādītāji bija ievērojami augstāki – attiecīgi 2,83 un 2,62. Lubānas apkārtnē vienā ligzdā bija pat četri mazuļi (Īdeņas purvā) – vienīgais gadījums 2011. gadā. Visvairāk sekmīgu ligzdu bija ar trim mazuļiem (45,9% gadījumu no kopējā ligzdu skaita (n=61) un 58,3% gadījuma no kopējā mazuļu skaita (n=144)).

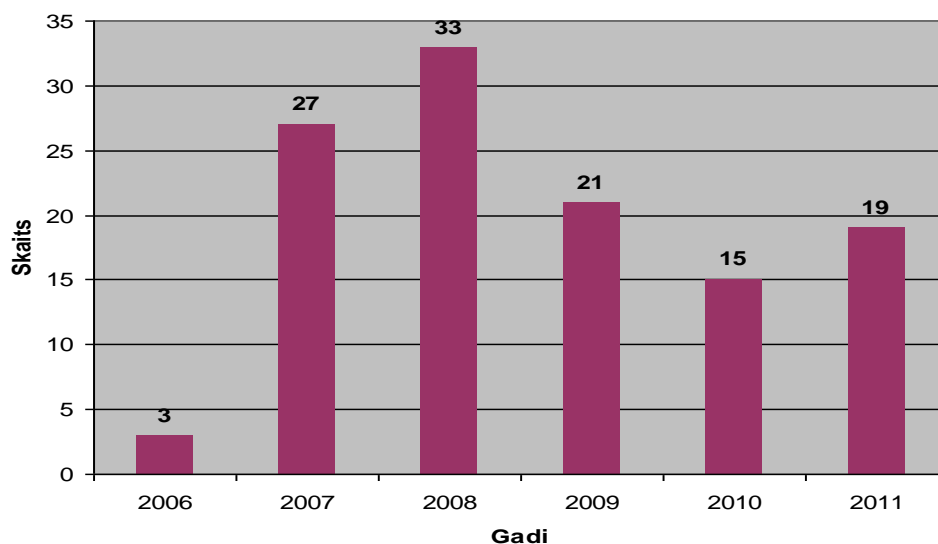
1. tabula

Zivjērgļa ligzdošanas rādītāji					
Rādītāji	2007	2008	2009	2010	2011
Pārbaudītās teritorijas	77	100	120	112	122
Aizņemtās teritorijas	62	75	84	85	92
Aizņemtās teritorijas, %	80,5	75,0	70,0	75,9	75,4
Aizņemtās teritorijas ar pierādītu ligzdošanu	48	60	62	64	71
Aizņemtās teritorijas ar pierādītu ligzdošanu, %	77,4	80,0	72,9	75,3	77,2
Sekmīgās ligzdas	41	51	45	51	66
Izlidojošie mazuļi	82	127	88	115	147
Izlidojošie mazuļi uz sekmīgu ligzdu	2,28	2,54	2,26	2,25	2,36
Izlidojošie mazuļi uz aizņemtā teritoriju	1,52	1,79	1,17	1,55	1,69

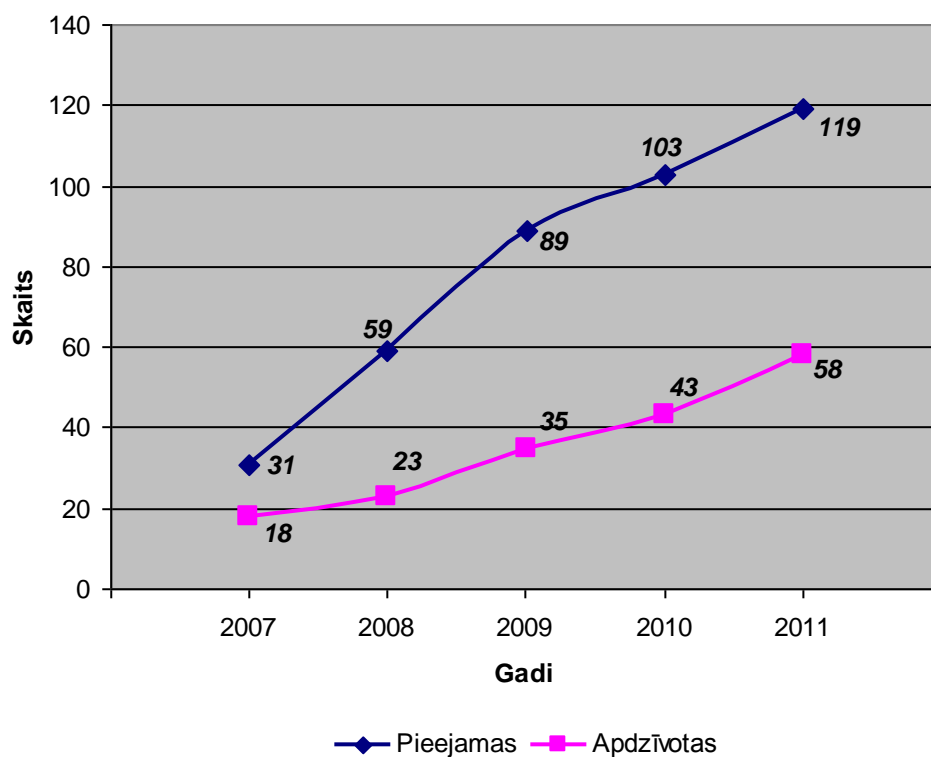
Aizsardzība un izpēte

Arī šogad tika turpināta mikroliegumu veidošana apdzīvotām zivjērgļu teritorijām. 2011. gadā tika izveidoti astoņi mikroliegumi zivjērglim ar 39,0 ha lielu kopējo platību.

Šogad tika turpināta arī mākslīgo platformu veidošana kokos, lai nostiprinātu esošās ligzdas vai arī piesaistītu zivjērgļus jaunām vietām. Pirms ligzdošanas sezonas tika uzbūvētas trīs mākslīgās ligzdas, bet rudenī un ziemā uzbūvētas vēl 16 un remontētas divas. Kopš 2006. gada ziemas ir uzbūvētas jau 118 mākslīgās ligzdas. Visvairāk mākslīgās ligzdas tika uzbūvētas 2008. gadā (1. att.). 2011. gadā bija apdzīvotas jau 58 mākslīgās ligzdas, kas ir aptuveni puse no visām attiecīgajā gadā pieejamajām mākslīgajām ligzdām (2. att.).

1. attēls. Uzbūvēto mākslīgo ligzdu skaits.

2. attēls. Attiecīgajā ligzdošanas sezonā pieejamās mākslīgās ligzdas un to apdzīvotība.

Sadarbībā ar ihtiologu Jāni Pērli šogad tika turpināti pētījumi par Latvijas zivjērgļu barības bāzes sastāvu. Ar Vides projektu atbalstu pie vienas no ligzdām Limbažu novadā tika pielikta videonovērošanas kamera. Tā darbojās ar pārtraukumiem no 2. aprīļa līdz 3. augustam. Kopumā iegūts safilmētais materiāls par 32 pilnām un sešām nepilnām dienām (451 h un 34 min). No safilmētā materiāla iegūta informācija par 84 zivīm. Kā galvenās barības zivju sugas bija karpa, varavīksnes forele un līdaka.

3. attēls. Zivjērgļa tēviņš atnesis mazulim uz ligzdu zivi (kadrs no videonovērošanas kameras).

2011. gadā apgredzenoti 137 mazuļi, tai skaitā ar krāsainajiem gredzeniem apgredzenoti 129 mazuļi. Šogad saņemta informācija par astoņu krāsaino gredzenu nolasījumiem – pieci putni bija gredzenoti kā mazuļi ligzdā (2. tabula) un trīs pieaugušie putni (kontrolēti pie tām pašām ligzdām, kur bija gredzenoti iepriekšējā gadā un divus gadus iepriekš). Interessants novērojums ir Dānijā nofotografētais putns – tas ir pirmais zivjērgļa atradums šajā valstī no Baltijā gredzenotajiem (2. attēls). Interesanti ir arī divi atradumi Latvijā – tie ir pirmie šāda veida atradumi Latvijas putniem, kad precīzi zināma to dzimšanas vieta un pirmā ligzdošanas vieta.

1. tabula

Apkopojums par krāsaino gredzenu nolasījumiem

	Gredzena Nr.	Datums	Vieta	Koordinātes
Gredzenošanas dati	164	02.07.2011.	Skrundas nov., Līdumnieki	
Atrašanas dati		31.08.2011.	Dzierzkowice Terpentyna, Lublin, Polija	50.59 N; 22.04 E
Atrasts pēc 1 mēneša un 29 dienām, attālums 641 km.				
Gredzenošanas dati	E 41	05.07.2008.	Cēsu raj., Līgatne	
Atrašanas dati		25.08.2011.	Haderslev Fjord, Dānija	55.15 N; 09.35 E
Atrasts pēc 3 gadiem, 1 mēneša un 20 dienām, attālums 978 km.				
Gredzenošanas dati	E 45	06.07.2008.	Ērgļu nov., Katrīna	
Atrašanas dati		09.07.2011.	Druvienu, Gulbenes nov.	57.06 N; 26.13 E
Atrasts pēc 3 gadiem un 3 dienām, attālums 38 km.				
Gredzenošanas dati	E 76	09.07.2008.	Viesītes nov., Klauce	
Atrašanas dati		17.07.2011.	Zvejsola, Rēzeknes nov.	56.42 N; 26.54 E
Atrasts pēc 3 gadiem un 8 dienām, attālums 90 km.				
Gredzenošanas dati	E 75	09.07.2008.	Neretas nov., Ērberģe	
Atrašanas dati		04.07.2011.	Penderi, Vecumnieku nov.	56.30 N; 24.50 E
Atrasts pēc 2 gadiem, 11 mēnešiem un 26 dienām, attālums 26 km.				

4. attēls. Latvijā gredzenots zivjērglis Dānijā (T. Andersena foto)

Pateicības

Pateicību izsaku visiem, kas šogad piedalījās ar autoru ligzdu pārbaudēs un mākslīgo ligzdu būvēšanā – Aleksandram Lubānam, Andrim Avotiņam, Dainim Jansonam, Druvim Melderim, Edgaram Lediņam, Elīzei Spridzānei, Elvijam Kantānam, Gaidim Grandānam, Gunāram Dolmanim, Igoram Deņisovam, Ilzei Jansonei, Ingai Ertai, Jānim Bētiņam, Jānim Namniekam, Jānim Pērlem, Kaldim Grantam, Kārlim Samam, Mārtiņam Dakšai, Mārtiņam Stankūnam, Monikai Jansonei, Tomam Koham un Vilim Ziņģim. Protams, izsaku pateicību arī visiem, kas piedalījās teritoriju pārbaudēs, jo īpaši Aigaram Pērkonam, Ainaī Evertei, Ainim Platajam, Aivaram Petriņam, Aldim Freibergam, Aleksandram Lubānam, Andim Kārņupam, Andrim Kleperam, Andrim Somam, Dainim Jansonam, Dāvim Drazdovskim, Didzim Grundulim, Druvim Melderim, Elvijam Kantānam, Ērikam Dreibantam, Edgaram Strodam, Elīzei Spridzānei, Gaidim Grandānam, Gundegai Jurānei, Helmutam Hofmanim, Ilonai Mednei, Ingai Ertai, Ingrīdai Seržānei, Jānim Jansonam, Jānim Ūzem, Jānim Priedniekam, Jurgim Šubam, Kārlim Mačam, Kristīnei Blokai, Marekam Kilupam, Mārcim Tīrumam, Mārtiņam Stankūnam, Mārtiņam Platacim, Nurmundam Zeidakam, Ojāram Demiteram, Sandrim Rabkevičam, Uģim Bergmanim, Valteram Prankam, Vilim Ziņģim un Zigrīdai Jansonei. Jāsaka arī paldies visiem, kuri atsūtīja savus novērojumus.

Aicinu ziņot arī turpmāk par novērotiem zivjērgļiem un to ligzdām.

Novērojumus, lūdzu, sūtiet uz adresi:

Projektam „Zivjērglis”

Latvijas Dabas fonds

Dzirnavu iela 73-2, Rīga, LV-1011

vai uz e-pasta adresi: zivjerglis@ldf.lv